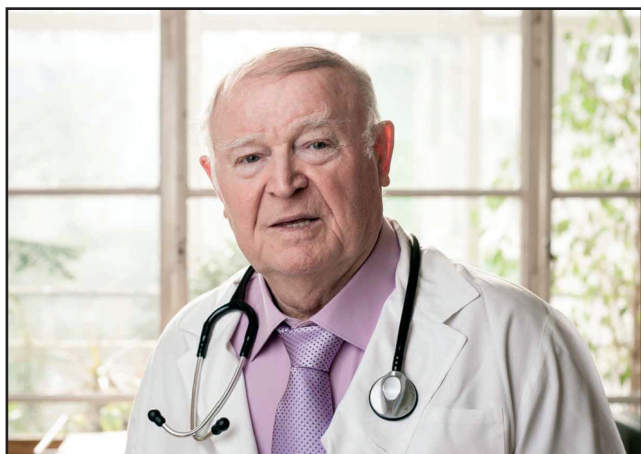

Pénzes István professzor (1941–2020)

Életének 79. évében, 2020. december 31-én elhunyt dr. Pénzes István egyetemi tanár, a Semmelweis Egyetem *professor emeritusa*, az aneszteziológia és intenzív terápia emblematikus alakja, a betegek fáradhatatlan gyógyítója és segítője, generációk példaképe, szakmánk arculatának egyik legmeghatározóbb személyisége. A Semmelweis Egyetem Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Klinikájának alapítójaként klasszikus, szeretettel, megértéssel, tisztelettel átitatott, ember- és betegközpontú, holisztikus szemléletű, empirikus és kritikus mérlegelést központba helyező iskolát teremtett. Pénzes István professzort a Magyar Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Társaság saját halottjának tekinti.

Pénzes István 1941. augusztus 20-án Hugyagon, egy Nógrád megyei kis faluban született. Balassagyarmaton érettségizett a Balassi Bálint Gimnáziumban 1959-ben. Tanulmányi eredménye alapján mert nagyot álmodni, és jelentkezett a Budapesti Orvostudományi Egyetem Általános Orvosi Karára, ahol sikeres felvételi vizsgát tett. Már hallgató korában bekapcsolódott az egyetem vérkeringésébe, az I. Sz. Kórbonctani és Kísérletes Rákkutató Intézetben tudományos diákkörös volt, és demonstrátorként dolgozott. Általános orvosi diplomáját 1965-ben szerezte.

Végzése után kisebb megszakításokkal Esztergomban, a kórház Sebészeti Osztályán dolgozott. Itt kezdett el foglalkozni Csernochorszky Vilmos osztályvezető főorvos irányítása mellett az aneszteziológiával és az intenzív terápiával, melyből 1971-ben szerzett szakképesítést. Ezt követően, 1974-ben sebészetből is szakvizsgát tett. Meghívást kapott a Szegedi Orvostudományi Egyetem I. Sz. Sebészeti Klinikájára, ahol tanársegédként kezdte pályafutását. Itt sebészként dolgozott, de bekapcsoló-

dott a Kulka Frigyes professzor által vezetett, a légzési elégtelenséggel foglalkozó klinikai kutatócsoport munkájába. Kulka professzor karizmatikus egyénisége nagy hatással volt további szakmai fejlődésére, a későbbiekben is a legnagyobb tisztelet hangján beszélt róla. Tudományos kutatómunkájának első eredményeit az 1980-ban sikeresen megvédett kandidátusi disszertációjában foglalta össze. Téziseiben az uraemiás tüdő és a felnőttkori respiratorikus distressz szindróma kialakulásával és terápiájával foglalkozott. Akadémiai nagydoktori fokozatát már Budapesten, 1992-ben szerezte. Disszertációjának címe „A posztoperatív légzési elégtelenség” volt.

Szegedi munkásságát osztályvezető főorvosként 1979 júliusától az Országos Korányi Pulmonológiai Intézetben, az újonnan szervezett Aneszteziológiai és Intenzív Betegellátó Osztályon folytatta. A Semmelweis Orvostudományi Egyetemen 1990 tavaszán született meg az a határozat, hogy Aneszteziológiai Tanszéket hoznak létre a János Kórház Aneszteziológiai Osztályának bázisán. Az annak vezetésére kiírt pályázatot 1991 júniusában nyerte meg, és további munkássága már a Semmelweis Egyetemhez köti. Kitűnő hozzáértéssel és pedagógiai felkészültséggel szervezte meg az új tanszéket és az 1992/93-as tanévtől az V. évesek számára kötelező tárgyként az aneszteziológia és intenzív terápia magyar, angol és német nyelvű oktatását. Nagy lendületet adott a szakorvosképzésnek és -továbbképzésnek, valamint az aneszteziológusasszisztensek képzésének. A tanszék 1997-ben a Kútvölgyi Klinikai Tömbbe költözött, és mint Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Klinika folytatta oktató, gyógyító és tudományos tevékenységét. Pénzes István professzor 2006. június 30-ig irányította a klinikát. Témavezetője volt több kutatói pályázatnak, az Ulmi Egyetem Aneszteziológiai Klinikájával gyümölcsöző kapcsolatot épített ki.

A szakma országos kiteljesedéséhez nagyban hozzájárultak az 1992-ben és 1993-ban kiadott egyetemi jegyzetei, majd több nagyszerű szakkönyve jelent meg. Az egyetemi tankönyveket Lencz László professzorral szerkesztette (1995, 1998 és 2003). Az „Aneszteziológia és Intenzív Terápia” című monográfiája a Medicina Könyvkiadó gondozásában 1997-ben és 1998-ban jelent meg. További értékes kötetei „Az újraélesztés tankönyve” (2000), valamint „A lélegeztetés elmélete és gyakorlata” (2004). Ezeken túl számos, interdiszciplináris jellegű szakkönyv szerkesztésében is részt vett. Tudományos közleményeinek száma 120, kongresszusokon számos élvezetes előadást tartott.

Nyugdíjba vonulása után is aktív maradt a klinika munkájában, tudományos kutatások koordinálásában, a orvosok, szakorvosok, gyógytornászok, szakasszisztensek oktatásában. A *professor emeritus* megtisztelő címét 2011-ben vette át. Munkásságát mindig tisztelet és megbecsülés övezte, gyógyító és oktatási tevékenysége elismeréseként megkapta a Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztjét, iskolateremtő munkásságáért a Boros Mihály-diplomát és közéleti tevékenységéért az Emberi Méltóság Tanácsának díját.

Önfeláldozó hivatástudata volt, a betegek megmentésének alázattal szentelte életét, munkáját küldetésnek tekintette. Ismert személyek százait gyógyította, többek között az Aranycsapat játékosait, olimpiai és világbajnokokat, színészeket, politikusokat. A Baba utcai ház légzésbénult betegeit évtizedeken át fáradhatatlan kitartással, elhivatott szakmai szeretettel kezelte, gondozta.

Boldog volt, hogy gyógyulást, reményt adhatott betegeinek, tudást diákjainak és tanítványainak, emberré formálást munkatársainak. Családja mögötte állt minden küzdelmében, ő pedig mindent megtett annak érdekében, hogy szerettei semmiben se szenvedjenek hiányt. Felesége, dr. Soltész Ibolya, szintén orvos, patológus fő-

orvos a Korányi Pulmonológiai Intézetben. Fő hajtóerejének családját tekintette, szeretett feleségének támogatását meghatározónak tartotta magas színvonalú munkájában és példaértékű teherbírásában. Sokszor emlegette: „A vezérgondolatom a családom!” Az édesapa jelentett példaképet Erzsébet lánya számára is, aki szintén az aneszteziológiát választotta hivatásául, és három unokával ajándékozta meg szüleit. Mónika IV. éves orvostanhallgató, Bálint informatikát tanul, Szabolcs általános iskolás.

Pénzes István professzor mindenekelőtt ember volt, aki önzetlenül ontotta tudását és szeretetét a rászorulóknak. Ő valóban belső indíttatásból tekintette a legfőbb törvénynek a betegek szolgálatát.

A sors kegyes volt hozzá, nem intenzív osztályon, hanem otthonában, családjá körében, álmában érte a halál. Temetése 2021. január 15-én, Budakeszin volt. Tanítványai és kollégái az általa is sokszor idézett Reményik Sándor-sorokkal búcsúznak Tőle, és mindig emlékezni fogunk Rá: „...Ne hagyjátok a templomot, A templomot s az iskolát!...”

Gál János dr.

Csónakok (grafika: Révész Napsugár)